LEMMINKÄISEN OSAVUOSIKATSAUS 1.1. – 30.9.2009:
Kolmas vuosineljännes oli liiketoiminnallisesti hyvä, erityisesti infrarakentamisessa

Yhteenveto tammi-syyskuulta 2009 (vertailuluku 1-9/2008):

- Liikevaihto laski 17 % ja oli 1 444,8 milj. euroa (1 739,3)
- Kansainvälisen liiketoiminnan osuus liikevaihdosta oli 28 % eli 402,4 milj. euroa (485,2)
- Liikevoitto oli 11,0 milj. euroa (85,7), liikevoittoprosentti oli 0,8 % (4,9). Liikevoittoa rasitti 54 milj. euron osuus KHO:n määräämästä seuraamusmaksusta. Liikevoitto ilman seuraamusmaksua olisi ollut 65,0 milj. euroa ja liikevoittoprosentti olisi vastaavasti ollut 4,5 %
- Tulos ennen veroja oli -14,4 milj. euroa (68,0)
- Osakekohtainen tulos oli -1,52 euroa (2,73)
- Liiketoiminnan rahavirta oli -3,5 milj. euroa (-188,1)
- Omavaraisuusaste oli 24,6 % (24,4) ja nettovelkaantumisaste 130,2 % (161,8)
- Tilauskanta laski neljänneksen ja oli katsauskauden päättyessä 1 002,7 milj. euroa (1 341,4)
- Kansainvälisen liiketoiminnan osuus tilauskannasta oli 28 % eli 277,5 milj. euroa (378,5)

Yhteenveto heinä-syyskuulta 2009 (vertailuluku 7-9/2008):

- Liikevaihto oli 563,2 milj. euroa (648,5)
- Liikevoitto oli -10,5 milj. euroa (53,6) ja liikevoittoprosentti oli -1,9 % (8,3)
- Tulos ennen veroja oli -16,8 milj. euroa (48,6)
- Osakekohtainen tulos oli -1,44 euroa (2,03)
- Liiketoiminnan rahavirta oli 67,1 milj. euroa (-13,5)

Heinä-syyskuu 2009 toimialoittain:

Talonrakentamisessa asuntoja myytiin kotimaassa 252 (Q2/09: 171) ja Venäjällä 31 (Q2/09: 28). Omaperusteinen asuntotuotanto käynnistettiin piristyneen asuntokaupan johdosta. Tämän lisäksi vuokra-asuntorakentaminen jatkui vilkkaana. Vuosineljännekselle ei ajoittunut merkittäviä liikekiinteistökauppoja.

Infrarakentamisessa päällystyskausi oli odotettua vilkkaampi sekä kotimaassa että muissa Pohjoismaissa. Liiketoiminnan volyymi on pysytellyt katsauskauden ajan edellisvuoden tasolla, ja vuoden kolmannen neljänneksen liikevoitto kasvoi 14 % edellisvuoden vastaavasta ajanjaksosta.

Talotekniikassa liikevaihto ja tulos kehittyivät ennakoitua paremmin, ja tilauskanta on lähtenyt varovaiseen kasvuun kiristyneestä kilpailusta huolimatta.

Rakennustuotteissa kattotöiden osalta kesä oli odotettua vilkkaampaa, ja ympäristörakentamisen osuus on pysytellyt lähes edellisvuoden tasolla. Asuntorakentamisen piristyminen on lisännyt myös betonielementtien kysyntää.

Toimitusjohtaja Timo Kohtamäki:

”Vuoden kolmas neljännes on perinteisesti Lemminkäisen paras, ja talouden taantumasta huolimatta se oli liiketoiminnallisesti hyvä tänäkin vuonna. Päällystystoiminnan vilkkaus Suomessa ja muissa Pohjoismaissa jopa ylitti odotukset. Asuntomyynnin piristyminen viestii positiivisesta käänteestä asuntorakentamisessa. Olemmekin tähän mennessä tehneet päätöksen 314 omaperusteisen asunnon aloittamisesta. Erityisen positiivista päättyneellä vuosineljänneksellä oli liiketoiminnan rahavirta, joka parani viime vuoden vastaavasta vuosineljänneksestä noin 80 milj. eurolla.

Korkein hallinto-oikeus määräsi29.9.2009 kotimaisille asfalttialan yrityksille 82,55 miljoonan euron seuraamusmaksun, josta Lemminkäisen osuus oli 68 miljoonaa euroa. Seuraamusmaksu oli Lemminkäiselle kova isku, ja se vaikuttaa merkittävästi katsauskauden tulokseen. Yhtiön liiketoiminta on kehittynyt suhdanteisiin nähden suotuisasti, ja seuraamusmaksusta selvitään. Uskomme, että asiakkaamme luottavat osaamiseemme ja tekemisemme laatuun myös tulevaisuudessa.

Lemminkäisen loppuvuoden näkymät ovat tyydyttävät siitä huolimatta, että vuoden viimeinen vuosineljännes tulee olemaan toiminnan kannalta haastava, ja sopeuttamistoimia joudutaan jatkamaan kaikilla toimialoilla.

Tulevaisuuden haasteiden edessä Lemminkäinen on täsmentänyt strategiaansa, ja liiketoiminnalle on laadittu suunnitelmat seuraaviksi neljäksi vuodeksi. Näistä kerromme tänään lisää erillisellä tiedotteella."

Näkymät vuodelle 2009

Lemminkäinen pitää voimassa aiemman ohjeistuksensa, jonka mukaan konsernin vuoden 2009 liikevaihto jää selvästi vuoden 2008 tasosta. Korkeimman hallinto-oikeuden määräämän seuraamusmaksun johdosta yhtiön tulos vuodelta 2009 jää selvästi tappiolliseksi.

Tiedotustilaisuus

Suomenkielinen tiedotustilaisuus analyytikoille ja medialle järjestetään torstaina 5. päivänä marraskuuta klo 10:00 Lemminkäisen pääkonttorilla, osoitteessa Salmisaarenaukio 2, Helsinki. Osavuosikatsauksen esittelee toimitusjohtaja Timo Kohtamäki. Tulosta koskeva esitysmateriaali on saatavissa yhtiön verkkosivuilla osoitteessa www.lemminkainen.fi

LEMMINKÄINEN OYJ
Konserniviestintä

LISÄTIETOJA:
Timo Kohtamäki, toimitusjohtaja, puh 02071 53263
Robert Öhman, talous- ja rahoitusjohtaja, puh 02071 53515
Merja Paulamäki, sijoittajasuhteet, puh 02071 53367

LIITTEET:
Osavuosikatsaus 1.1.-30.9.2009
Osavuosikatsauksen taulukko-osa

JAKELU:
NASDAQ OMX Helsinki
keskeiset tiedotusvälineet
www.lemminkainen.fi

OSAVUOSIKATSAUS 1.1. – 30.9.2009

TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Kotimaan toiminta

Rakentamisen määrän arvioidaan supistuvan 12 prosenttia vuonna 2009. Talonrakentamisen aloitusmäärissä supistuminen näkyy voimakkaampana, mikä indikoi edelleen volyymin pienenemistä.

Asuntorakentamisen pääpaino on siirtynyt vuokra-asuntotuotantoon. Asuntojen myynti on piristynyt selvästi viime vuoden lopun tasosta, ja omaperusteisen asuntotuotannon määrä on lähtenyt varovaiseen kasvuun. Asuntoja arvioidaan aloitettavan tänä vuonna yhteensä 20 000, joista puolet on valtion tukemaa asuntotuotantoa. Ensi vuonna asuntoaloitusten määrän ennustetaan kasvavan 23 000:een. (Lähde: Rakennusteollisuus RT)

Toimitilarakentamisessa liike- ja logistiikkakohteiden kysyntä on pysytellyt kohtuullisella tasolla, mutta toimisto- ja teollisuusrakennusten rakentaminen on vähentynyt tuntuvasti vuoden 2009 aikana. Kotimaiset kiinteistösijoittajat ovat jatkaneet sijoittamista kiinteistökohteisiin eri puolella Suomea. (Lähde: Rakennusteollisuus RT)

Infrarakentamisen määrän arvioidaan vähenevän 2 prosenttia vuonna 2009, ja pysyvän ennallaan seuraavan vuoden aikana (Lähde: Rakennusteollisuus RT). Lisäksi infra-alan urakoitsijoiden työllistymistä heikentää talonrakentamisen pohjatöiden merkittävä väheneminen.

Talotekniikka-toimialalla painopiste on siirtynyt korjausrakentamiseen osin valtion myöntämien tukien ansiosta. Taloteknisen huollon ja kunnossapidon kysynnän odotetaan pysyvän vakaana. Korjausrakentamisen arvioidaan kasvavan tänä vuonna vain hieman. Asunto-osakeyhtiöille myönnettävän korjausavustuksen voimassaoloaikaa pidennettiin, ja korjausrakentamisen ennustetaan kasvavan ensi vuonna noin 2 prosenttia. (Lähde: Rakennusteollisuus RT)

Kilpailu kaikilla rakentamisen toimialoilla on jatkunut kireänä.

Kansainvälinen toiminta

Skandinaviassa hallitusten elvytystoimet ovat pitäneet markkinatilanteen kohtuullisena. Norjassa ja Tanskassa päällystystöiden kysyntä on ollut hyvä. Ruotsissa uusia kallio- ja pohjarakentamisen hankkeita on edelleen vireillä.

Baltian maissa rakentamisen markkinatilanne jatkuu haasteellisena, ja Latviassa tilanne on vaikein. Baltian maiden tieverkostojen kehittämistä jatketaan EU-rahoitteisesti.

Venäjällä asuntomyynti on piristynyt katsauskauden loppua kohden, mutta maan taloudellinen epävarmuus jatkuu kuten muissakin Euroopan maissa.

LIIKEVAIHTO

Lemminkäisen liikevaihto tammi-syyskuulta laski 17 % edellisvuoden vastaavaan kauteen verrattuna, ja oli 1 444,8 milj. euroa (1 739,3). Liikevaihto laski Lemminkäisen kaikilla toimialoilla, eniten talonrakentamisessa ja rakennustuotteissa. Liikevaihdosta 72 % tuli Suomesta, 17 % muista Pohjoismaista, 4 % Venäjältä ja 7 % muista maista.

Liikevaihto toimialoittain, milj. euroa	**7-9/2009**	**7-9/2008**	**1-9/2009**	**1-9/2008**	**1-12/2008**
Talonrakentaminen	174,7	207,8	606,8	780,5	1 207,5
Infrarakentaminen	310,5	346,6	610,7	698,1	920,3

Talotekniikka	52,6	68,8	168,6	193,4	269,9
Rakennustuotteet	42,6	51,0	99,0	121,8	156,0
Muut toiminnot ja konserni-eliminoinnit	-6,0	-16,4	-25,0	-38,7	-52,2
Toimialat yhteensä	574,5	657,8	1 460,1	1 775,1	2 501,5
Kohdistamattomat erät	-11,3	-9,3	-15,2	-15,9	-19,7
Konserni yhteensä (IFRS), josta	563,2	648,5	1 444,8	1 739,3	2 481,8
kansainvälistä liiketoimintaa	179,1	202,7	402,4	485,2	676,7

LIIKEVOITTO

Konsernin liikevoitto tammi-syyskuussa heikkeni huomattavasti edellisvuoden vastaavaan kauteen verrattuna, ja oli 11,0 milj. euroa (85,7). Liikevoittoa heikensi erityisesti KHO:n määräämä 68 milj. euron seuraamusmaksu, josta 54 milj. euroa kirjattiin kuluksi vuoden kolmannelle neljännekselle. Markkinaoikeuden asiassa aiemmin antaman päätöksen mukainen 14 milj. euron seuraamusmaksu kirjattiin kuluksi joulukuussa 2007. Ilman seuraamusmaksun vaikutusta liikevoiton lasku oli noin neljänneksen edellisvuoden vastaavaan kauteen verrattuna.

Heinä-syyskuussa Lemminkäisen liiketappio oli 10,5 milj. euroa, kun liikevoitto edellisen vuoden kolmannella neljänneksellä oli 53,6 milj. euroa.

Liikevoitto toimialoittain, milj. euroa	**7-9/2009**	**7-9/2008**	**1-9/2009**	**1-9/2008**	**1-12/2008**
Talonrakentaminen	0,5	14,6	21,6	34,1	69,7
Infrarakentaminen	34,6	30,3	30,9	31,0	26,2
Talotekniikka	3,8	5,4	9,0	12,7	16,3
Rakennustuotteet	4,7	5,9	5,5	9,2	10,5
Muut toiminnot	-56,0	-1,3	-58,3	-3,2	-3,3
Toimialat yhteensä	-12,2	54,8	8,7	83,8	119,4
Kohdistamattomat erät	1,7	-1,2	2,3	1,9	3,8
Konserni yhteensä (IFRS)	-10,5	53,6	11,0	85,7	123,2

Liikevoitto-% toimialoittain	**7-9/2009**	**7-9/2008**	**1-9/2009**	**1-9/2008**	**1-12/2008**
Talonrakentaminen	0,3	7,0	3,6	4,4	5,8
Infrarakentaminen	11,2	8,7	5,1	4,4	2,8
Talotekniikka	7,3	7,8	5,3	6,5	6,1
Rakennustuotteet	11,1	11,5	5,5	7,6	6,7
Konserni yhteensä (IFRS)	-1,9	8,3	0,8	4,9	5,0

TILAUSKANTA

Lemminkäisen tilauskanta katsauskauden päättyessä oli 1 002,7 milj. euroa (1 341,4). Kansainvälisen liiketoiminnan osuus tilauskannasta oli 28 % (28).

Tilauskanta toimialoittain, milj. euroa	**30.9.2009**	**30.9.2008**	**30.6.2009**	**31.12.2008**
Talonrakentaminen	489,4	747,9	533,2	576,3
Infrarakentaminen	389,6	446,2	497,7	365,4
Talotekniikka	90,3	109,5	84,0	97,7
Rakennustuotteet	33,4	37,8	41,2	25,2
Konserni yhteensä, josta	1 002,7	1 341,4	1 156,0	1 064,5
kansainvälistä liiketoimintaa	277,5	378,5	352,9	263,1

TASE, RAHAVIRTA JA RAHOITUS

Taseen loppusumma 30.9.2009 oli 1 305,0 milj. euroa (1 492,4). Sijoitetun pääoman tuotto oli 3,1 % (11,0) ja omavaraisuusaste 24,6 % (24,4). Nettovelkaantumisaste oli 130,2 % (161,8).

Rahavirtalaskelman mukainen liiketoiminnan rahavirta tammi-syyskuussa oli -3,5 milj. euroa (-188,1), investointien rahavirta -15,2 milj. euroa (-30,8) ja rahoituksen rahavirta -108,4 milj. euroa (234,7). Katsauskauden rahavirtaan sisältyy vuodelta 2008 maksettuja osinkoja 18,0 milj. euroa (32,6). Heinä-syyskuussa liiketoiminnan rahavirta oli 67,1 milj. euroa (Q3/08: -13,5), investointien rahavirta 1,1 milj. euroa (Q3/08: -7,0) ja rahoituksen rahavirta -58,1 milj. euroa (Q3/08: 38,8).

Käyttöpääoma oli katsauskaudella 883,8 milj. euroa (1 101,1) ja nettokäyttöpääoma 409,4 milj. euroa (602,1). Käynnissä olevien asunto- ja toimitilatuotantojen määrä on vähentynyt edelliseen vuoteen verrattuna, mutta on edelleen merkittävä käyttöpääomaa sitova erä.

Likvidit varat katsauskauden lopussa olivat 121,1 milj. euroa (94,2).

Korollisen velan määrä katsauskauden lopussa oli 508,6 milj. euroa (637,6), josta lyhytaikaista korollista velkaa oli 450,2 milj. euroa ja pitkäaikaista korollista velkaa 58,4 milj. euroa. Korollinen nettovelka oli 387,5 milj. euroa (543,4). Nettorahoituskulut olivat 25,4 milj. euroa (17,6), mikä oli 1,8 % (1,0) liikevaihdosta. Rahoituskuluja kasvattivat kohonneet lainamarginaalit sekä valuuttakurssimuutokset ja valuuttasuojauskustannukset Venäjällä ja Baltian maissa.

Lemminkäisen korollisesta velasta oli 42 % lainoja rahoituslaitoksilta, 10 % yritystodistuksia, 16 % omaperusteiseen asunto- ja toimitilatuotantoon liittyviä projektilainoja, 18 % TyEL-lainoja, 11 % rahoitusleasingvelkoja ja 3 % muita velkoja.

KHO:n määräämästä 68 milj. euron seuraamusmaksusta kirjattiin katsauskaudella 54 milj. euroa liiketoiminnan muihin kuluihin. Kirjauksen myötä lainojen ehtoihin sisällytetty kovenantti nettovelan ja käyttökatteen suhteesta rikkoutui. Tämän johdosta yhtiön kokonaisvelkaposition painopiste siirtyi IFRS-standardien mukaisesti pitkäaikaisesta lyhytaikaiseen.

Kovenanttien rikkoontumisen johdosta Lemminkäinen on aloittanut neuvottelut pankkiryhmittymän kanssa uusista kovenanttirajoista. Yhtiö odottaa sopimuksen uusista rajoista syntyvän lähiaikoina.

Lemminkäisen kesäkuussa sopimista rahoitusjärjestelyistä on katsauskauden päättyessä käyttämättä 150 milj. euron rahoituslimiitti. Tämän lisäksi yhtiöllä on nostamatta TyEL-lainakiintiötä noin 23 milj. euroa.

TOIMIALAT

TALONRAKENTAMINEN

Avainluvut, milj. euroa	7-9/2009	7-9/2008	1-9/2009	1-9/2008	1-12/2008
Liikevaihto	174,7	207,8	606,8	780,5	1 207,5
Liikevoitto	0,5	14,6	21,6	34,1	69,7
Liikevoitto-%	*0,3*	*7,0*	*3,6*	*4,4*	*5,8*
Tulos ennen veroja	-3,4	11,6	12,2	26,0	56,7
Tilauskanta kauden lopussa			489,4	747,9	576,3

Talonrakentamisen tammi-syyskuun liikevaihto heikkeni neljänneksen edellisvuoden vastaavaan kauteen verrattuna. Liikevaihdosta 81 % tuli Suomesta, 5 % Venäjältä, 7 % muista Pohjoismaista ja 7 % muista maista. Talonrakentamisen tuotanto pysyi alkuvuoden tasolla. Liikekiinteistöjen myyntejä ajoittui vuoden kolmannelle vuosineljännekselle vähemmän kuin alkuvuodelle, mikä selittää osaltaan pienentyneen liikevaihdon ja liikevoiton. Lisäksi vuosineljänneksen urakkatuotanto oli keskimääräistä alhaisemmalla tasolla. Talonrakentamisen tilauskanta pieneni hieman edellisestä vuosineljänneksestä.

Kotimaan toiminta:

Asuntojen myynti on ollut odotuksia vilkkaampaa, ja omaperusteisia asuntoja myytiin tammi-syyskuussa 546 (534). Omaperusteisia asuntoja valmistui katsauskaudella 519 (735). Piristyneen asuntokaupan johdosta omaperusteinen asuntotuotanto käynnistettiin vuoden kolmannella neljänneksellä, ja koko katsauskauden aikana uusia asuntoja aloitettiin yhteensä 195 (504). Katsauskauden lopussa rakenteilla oli 263 (882) asuntoa, joista 148 oli myymättömiä. Valmiita myymättömiä oli 377 (443). Myös urakoitujen asuntoaloitusten määrä ollut selvässä kasvussa, ja vuonna 2009 on aloitettu kaikkiaan 685 uuden vuokra-asunnon rakentaminen.

Lemminkäisen omistuksessa oli katsauskauden päättyessä käyttämätöntä rakennusoikeutta kotimaassa yhteensä 890 000 k-m2, josta asuntorakennusoikeuden osuus oli lähes puolet. Tonttien arvo oli 92 milj. euroa.

Lemminkäinen aloittaa asuntorakentamisen Helsingin Jätkäsaaressa, josta Helsingin kaupunki vuokraa Lemminkäiselle tontin vapaarahoitteiseen vuokra-asuntotuotantoon ja kaksi tonttia vapaarahoitteiseen hitasomistusasuntotuotantoon. Lisäksi kaupunki myy yhtiölle neljä tonttia omaperusteiseen asuntotuotantoon. Jätkäsaaressa Saukonpaaden alueella on rakennusoikeutta lähes 40 000 kerrosneliömetriä, mikä mahdollistaa noin 400 asunnon rakentamisen. Työt aloitetaan vapaarahoitteisten vuokra-asuntojen rakentamisella syksyllä 2010. Aikaisemmin tänä vuonna Lemminkäinen tiedotti aloittavansa asuntotuotannon Helsingin Vuosaaressa Pauligin vanhalla paahtimoalueella, johon on kaavoitettu noin 2 000 asukkaan asuinalue.

Toimitilarakentaminen on hiljentynyt viime vuoden vastaavasta ajankohdasta ja etenkin toimistorakentamisen kysyntä on ollut vähäistä. Toimitilarakentamisessa Lemminkäinen sopi katsauskaudella maaseutuviraston uuden toimitalon rakentamisesta Seinäjoelle vuosien 2009-2011 aikana. Lemminkäinen sopi kiinteistön myynnistä Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Eteralle.

Korjausrakentamisessa markkinatilanne säilyi vakaana. Valtion korjausrakentamiseen suunnatut elvytystoimet ovat jonkin verran lisänneet korjaustöiden kysyntää. Korjausrakentamisen osuus Lemminkäisen talonrakentamisesta katsauskaudella oli noin 17 %.

Lemminkäinen peruskorjaa Kiinteistö Oy Julininkulman, joka on 6-kerroksinen liikerakennus Turun keskustassa. Saneeraus- ja peruskorjaustyöt aloitetaan joulukuussa 2009, ja urakan kokonaisarvo on noin 9 milj. euroa. Lisäksi katsauskauden jälkeen tiedotettiin Vanhassa Vuosaaressa tehtävistä mittavista linjasaneerauksista, joissa uusitaan yhteensä 840 asunnon kylpyhuoneet vesi- ja viemärijohtoineen.

Kansainvälinen toiminta:

Asuntomyynti Venäjällä on ollut selvästi edellisvuotta vilkkaampaa. Tammi-syyskuussa Venäjällä omaperusteisia asuntoja myytiin 81 (51). Katsauskauden lopussa rakenteilla oli 323 (570) asuntoa, joista 181 oli myymättä. Valmiita myymättömiä asuntoja ei katsauskauden lopussa ollut.

Katsauskauden jälkeen Pietarissa käynnistettiin uudelleen vuonna 2008 keskeytettyjen 264 asunnon rakentaminen.

Lemminkäisen Venäjälle sitoutuneen pääoman määrä katsauskauden lopussa oli 33 milj. euroa.

Ruotsissa omaperusteisia asuntoja oli katsauskauden lopussa rakenteilla 68 (80), joista myymättä oli 16. Valmiita myymättömiä oli kaksi. Ruotsissa myytiin tammi-syyskuussa 20 asuntoa.

Televerkkorakentamisessa on odotettavissa siirtymistä entistä energiatehokkaampiin verkkoratkaisuihin, mikä saattaa lisätä verkkojen uudistustöiden kysyntää lähitulevaisuudessa. Katsauskauden aikana Lemminkäinen sopi 90 tukiaseman rakentamisesta Zimbabween paikalliselle operaattorille. Projekti toteutetaan työyhteenliittymänä afrikkalaisen toimittajan kanssa.

INFRARAKENTAMINEN

Avainluvut, milj. euroa	7-9/2009	7-9/2008	1-9/2009	1-9/2008	1-12/2008
Liikevaihto	310,5	346,6	610,7	698,1	920,3
Liikevoitto	34,6	30,3	30,9	31,0	26,2

Liikevoitto-%	*11,2*	*8,7*	*5,1*	*4,4*	*2,8*
Tulos ennen veroja	31,8	27,2	21,5	25,7	16,8
Tilauskanta kauden lopussa			389,6	446,2	365,4

Infrarakentamisen tammi-syyskuun liikevaihto laski 13 %, ja oli 610,7 milj. euroa (698,1). Liikevaihdosta 54 % tuli Suomesta, 33 % muista Pohjoismaista ja 10 % Baltian maista. Liikevoittoprosentti on kasvanut selvästi edellisvuoden tasosta. Myös vuoden kolmannen vuosineljänneksen tuloskehitys oli vertailuajanjaksoa parempi. Toimialan tulosta rasittivat erityisesti Baltian maiden kasvaneet valuuttasuojauskustannukset. Katsauskauden lopussa Infrarakentamisen tilauskanta on edellisvuotta pienempi.

Kotimaan toiminta:

Päällystyksessä vuoden kolmas neljännes kehittyi odotusten mukaisesti, ja toiminnan volyymi pysyi edellisvuoden tasolla. Asfalttipäällysteiden hintataso pysyi kuitenkin edelleen matalana ja kilpailutilanne kiristyi. Kuntatalouden taloustilanteen heikentyminen ei vaikuttanut katsauskauden työtilanteeseen.

Väylärakentaminen on vilkastunut suurten hankkeiden käynnistyessä vuosien 2009-2011 aikana, ja niihin liittyviä osuuksia on edelleen tarjouslaskennassa. Tästä huolimatta kilpailu säilyy kireänä alalla vallitsevan ylikapasiteetin johdosta.

Kallio- ja pohjarakentamisen markkinatilanne on pysynyt hyvänä ja useita hankkeita on tarjouslaskennassa. Lemminkäinen valittiin urakoimaan Länsimetron ensimmäinen osuus, joka aloitetaan marraskuussa 2009. Urakan arvo on noin 10 milj. euroa.

Katsauskauden jälkeen Lemminkäinen sopi Kehäradan itäisen suuaukon rakentamisesta Vantaalle. Kohteen rakentaminen alkaa joulukuussa 2009 ja se valmistuu vuonna 2012. Urakan arvo on noin 14 milj. euroa.

Talonrakentamisen hiljentyminen on vähentänyt kiviaineksen ja valmisbetonin myyntiä. Murskausurakoinnin kysyntä on kuitenkin ollut markkinatilanteeseen nähden kohtuullista.

Metallien hinnannousun myötä Suomeen kaavaillut kaivoshankkeet ovat viriämässä uudelleen, mikä luo mahdollisuuksia infrarakentamisen kaikille segmenteille. Lemminkäinen on mukana kahdessa merkittävässä meneillään olevassa kaivoslouhintahankkeessa.

Kansainvälinen toiminta:

Norjassa ja Tanskassa päällystystöiden kysyntä on ollut katsauskaudella odotettua vilkkaampaa, vaikka maiden hallitusten voimakkaat elvytystoimet ajoittuvat vasta tuleville vuosille. Sekä tuotannon volyymi että toiminnan tulos ovat olleet ennakoitua paremmat.

Ruotsissa Lemminkäisellä on käynnissä tunnelirakennusurakoita, joista viimeisten on määrä valmistua ensi vuonna. Isojen infrahankkeiden markkinatilanne on pysynyt Ruotsissa erityisen hyvänä katsauskauden aikana, ja uusia kallio- ja pohjarakentamisen hankkeita on edelleen vireillä.

Lemminkäinen aloitti katsauskaudella Ruotsissa pohjarakentamisen urakan, jossa parannetaan Storfinneforsin ja Ramselen teräsbetonipatojen stabiliteettia. Urakka kestää vuoteen 2012 asti, ja sen arvo on noin 10 milj. euroa.

Baltian maiden taloustilanne on jatkunut heikkona. Tästä huolimatta Lemminkäisen tilauskanta on pysytellyt tyydyttävällä tasolla Liettuassa ja Virossa, ja uusia hankkeita on edelleen laskennassa. Tieverkostojen kehittäminen jatkuu Baltian maissa EU-rahoitteisesti, mikä ylläpitää maiden inframarkkinoita.

TALOTEKNIIKKA

Avainluvut, milj. euroa	**7-9/2009**	**7-9/2008**	**1-9/2009**	**1-9/2008**	**1-12/2008**
Liikevaihto	52,6	68,8	168,6	193,4	269,9
Liikevoitto	3,8	5,4	9,0	12,7	16,3
Liikevoitto-%	*7,3*	*7,8*	*5,3*	*6,5*	*6,1*

Tulos ennen veroja	3,9	6,0	9,5	14,2	18,5
Tilauskanta kauden lopussa			90,3	109,5	97,7

Talotekniikassa kolmannen neljänneksen tuloskehitys jäi edellisvuoden vastaavasta tasosta, mutta ylitti markkinatilanteeseen nähden odotukset. Heinä-syyskuun liikevaihto väheni 13 % edellisestä vuosineljänneksestä, mutta kannattavuus säilyi edellisvuoden tasolla.

Uudisrakentamisen vähentymisen myötä talotekniikan painopiste on siirtynyt korjausrakentamiseen sekä huolto- ja ylläpitotehtäviin. Kilpailutilanne on edelleen kiristynyt, ja alueellisesti erot ovat suuria. Tästä huolimatta Talotekniikan tilauskanta on lähtenyt varovaiseen kasvuun, ja kysynnän odotetaan pysyvän vakaana myös loppuvuonna. Alan merkittäviksi kilpailutekijöiksi ovat muodostuneet energiatehokkuuden parantaminen ja erikoisosaaminen, kuten kylmälaitteiden huolto- ja asennustoiminta.

Vuoden kolmannella neljänneksellä solmittiin jatkosopimus Oy Teboil Ab:n kanssa talotekniston huolto- ja kunnossapitopalvelujen toimittamisesta Teboilin huoltoasemille. Sopimuksen piiriin kuuluu kaikkiaan noin 450 jakelupistettä.

Katsauskauden jälkeen Lemminkäinen sopi Pohjanmaalla kolme merkittävää talotekniikkaurakkaa, joiden toimitukset ajoittuvat vuosille 2009-2012.Yhteisarvoltaan urakat ovat noin 12 miljoonaa euroa. Lisäksi Lemminkäinen ja Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen jatkoivat katsauskauden jälkeen laajamittaista, kiinteistöpalveluja koskevaa kumppanuussopimustaan, joka käsittää pääkaupunkiseudulla sijaitsevien toimisto- ja liikekiinteistöjen tekniset huoltopalvelut sekä päivittäiseen käyttöön liittyvän kiinteistönhoidon.

RAKENNUSTUOTTEET

Avainluvut, milj. euroa	**7-9/2009**	**7-9/2008**	**1-9/2009**	**1-9/2008**	**1-12/2008**
Liikevaihto	42,6	51,0	99,0	121,8	156,0
Liikevoitto	4,7	5,9	5,5	9,2	10,5
Liikevoitto-%	*11,1*	*11,5*	*5,5*	*7,6*	*6,7*
Tulos ennen veroja	4,6	5,7	4,9	8,7	9,9
Tilauskanta kauden lopussa			33,4	37,8	25,2

Kattotöiden osalta kesä oli odotettua vilkkaampi. Markkinaosuutta on myös onnistuttu kasvattamaan katsauskauden aikana. Rakentamisen painopiste on siirtynyt edelleen korjausrakentamiseen, ja esimerkiksi taloyhtiöiden piha- ja kattokorjaustöiden määrät lisääntyivät katsauskaudella valtion myöntämän korjausavustuksen myötä.

Valtion asuinrakentamiseen kohdistamat tuet ovat piristäneet asuinrakentamista, mikä on lisännyt etenkin betonielementtien kysyntää. Ympäristörakentamisen osuus on pysytellyt lähes edellisvuoden tasolla, vaikka kilpailutilanne on kiristynyt entisestään.

OSAKKEET JA OSAKEPÄÄOMA

Lemminkäinen Oyj:n osakkeen kurssi katsauskauden alussa oli 13,05 euroa (31,50) ja katsauskauden lopussa 26,50 euroa (18,80). Osakekannan markkina-arvo katsauskauden lopussa oli 451,1 milj. euroa (320,0). Osakkeita vaihdettiin katsauskauden aikana yhteensä 1 237 703 kappaletta (2 666 508). Vaihdon arvo oli 24,1 milj. euroa (79,5). Yhtiöllä oli katsauskauden lopussa 4 824 osakkeenomistajaa (4 291).

Lemminkäisen osakepääoma on 34 042 500 euroa. Yhtiöllä on yksi osakesarja, ja osakkeiden lukumäärä on 17 021 250 kappaletta.

Katsauskauden jälkeen Lemminkäisen hallitus päätti kutsua Lemminkäinen Oyj:n osakkeenomistajat 12.11.2009 järjestettävään ylimääräiseen yhtiökokoukseen. Hallitus ehdottaa ylimääräiselle yhtiökokoukselle, että yhtiökokous valtuuttaa hallituksen päättämään osakeannista ja/tai osakeyhtiölain 10 luvun 1 §:n tarkoittamien osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien antamisesta yhdessä tai useammassa erässä, joko maksua vastaan tai maksutta. Annettavien osakkeiden määrä, mukaan lukien erityisten oikeuksien perusteella saatavat osakkeet, voi olla enintään 4 200 000 osaketta. Ehdotettu valtuutuksen enimmäismäärä vas-

taa noin 25 % yhtiön kaikista nykyisistä osakkeista. Hallitus voi päättää antaa joko uusia osakkeita tai yhtiön hallussa mahdollisesti olevia omia osakkeita.

Hallitus ehdottaa ylimääräiselle yhtiökokoukselle myös, että yhtiökokous valtuuttaa hallituksen päättämään omien osakkeiden hankkimisesta yhdessä tai useammassa erässä yhtiön vapaalla omalla pääomalla. Valtuutuksen ehdotetaan koskevan enintään 1 700 000 omaa osaketta, ottaen kuitenkin huomioon osakeyhtiölain määräykset yhtiön hallussa olevien omien osakkeiden enimmäismäärästä. Ehdotettu valtuutuksen enimmäismäärä vastaa noin 10 % yhtiön kaikista nykyisistä osakkeista.

INVESTOINNIT

Katsauskauden investoinnit olivat 32,4 milj. euroa (49,2). Investoinnit olivat lähinnä päällystys- ja kiviainestoiminnan korvausinvestointeja.

HENKILÖSTÖ

Konserniyhtiöiden palveluksessa oli katsauskauden aikana keskimäärin 8 761 henkilöä (9 845). Henkilöstöstä 69 % työskenteli Suomessa, 13 % muissa Pohjoismaissa, 11 % Baltian maissa ja 7 % muissa maissa.

Vuoden 2008 loppupuoliskolta alkaneet vähennystoimenpiteet ovat tähän mennessä koskeneet noin 1 200 henkilöä. Toimialoista eniten henkilöstövähennyksiä on toteutettu talonrakentamisessa ja rakennustuotteissa.

Henkilöstö, keskimäärin	**1-9/2009**	**1-9/2008**	**1-12/2008**
Työntekijät	5 645	6 570	6 490
Toimihenkilöt	3 116	3 275	3 286
Henkilöstö yhteensä	8 761	9 845	9 776
josta ulkomailla työskenteleviä	2 685	2 814	2 836
Henkilöstö katsauskauden lopussa	9 010	10 364	8 910
Katsauskauden palkat ja palkkiot, milj. euroa	241,2	258,3	358,1

Henkilöstö toimialoittain, keskimäärin	**1-9/2009**	**1-9/2008**	**1-12/2008**
Talonrakentaminen	2 414	3 238	3 159
Infrarakentaminen	3 511	3 641	3 658
Talotekniikka	1 958	2 011	2 013
Rakennustuotteet	764	849	839
Emoyhtiö	114	106	107
Yhteensä	8 761	9 845	9 776

YHTIÖKOKOUKSEN PÄÄTÖKSET JA HALLINTO

Lemminkäinen Oyj:n 17.3.2009 pidetty varsinainen yhtiökokous vahvisti yhtiön tilinpäätöksen vuodelta 2008 ja myönsi hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle vastuuvapauden. Yhtiökokous päätti hallituksen ehdotuksen mukaisesti jakaa osinkoa 0,90 euroa osakkeelta eli yhteensä 15 319 125 euroa. Osingonmaksun täsmäytyspäivä oli 20.3.2009 ja osingon maksupäivä 27.3.2009.

Hallituksen jäseniksi valittiin uudelleen Berndt Brunow, Kristina Pentti-von Walzel, Teppo Taberman ja Juhani Mäkinen. Uusiksi hallituksen jäseniksi valittiin DI Mikael Mäkinen ja KTM Heikki Räty. Yhtiön tilintarkastajaksi valittiin KHT-Yhteisö PricewaterhouseCoopers Oy, jossa päävastuullisena tilintarkastajana toimii Jan Holmberg, KHT.

Lemminkäinen Oyj:n hallitus piti järjestäytymiskokouksen 17.3.2009. Lemminkäinen Oyj:n hallituksen puheenjohtajana jatkaa Berndt Brunow ja varapuheenjohtajana Juhani Mäkinen.

Kokouksessa päätettiin tarkastusvaliokunnan, nimeämisvaliokunnan sekä palkkio- ja nimitysvaliokunnan kokoonpanoista. Hallitus valitsi tarkastusvaliokunnan puheenjohtajaksi Heikki Rädyn ja jäseniksi Juhani Mäkisen ja Kristina Pentti-von Walzelin. Nimeämisvaliokunnan puheenjohtajaksi valittiin Berndt Brunow ja jäseniksi Kristina Pentti-von Walzel ja Teppo Taberman. Palkkio- ja nimitysvaliokunnan puheenjohtajaksi valittiin Teppo Taberman ja jäseniksi Berndt Brunow ja Mikael Mäkinen.

OIKEUDENKÄYNNIT

Korkein hallinto-oikeus (KHO) määräsi 30.9.2009 kotimaisille asfalttialan yrityksille 82,55 milj. euron seuraamusmaksun, josta Lemminkäiselle 68 milj. euroa. Päätöksellä ratkaistiin lopullisesti kilpailuviraston vuonna 2004 tekemä vaatimus seuraamusmaksun määräämiseksi seitsemälle asfalttialalla vuosina 1994-2002 toimineelle yhtiölle koskien kilpailunrajoituslain rikkomuksia. Kilpailuvirasto esitti tuolloin alan yhtiöille ja Asfalttiliitolle yhteensä 97 milj. euron seuraamusmaksua, josta Lemminkäiselle esitettiin 68 milj. euroa. Markkinaoikeus hylkäsi kilpailuviraston esityksen pääosin ja määräsi joulukuussa 2007 asfalttiyhtiöille 19,4 milj. euron seuraamusmaksun, josta Lemminkäiselle 14 milj. euroa.

KHO:n määräämän 68 miljoonan euron seuraamusmaksun ja markkinaoikeuden määräämän 14 milj. euron seuraamusmaksun erotus (54 miljoonaa euroa) kirjattiin kuluksi Lemminkäisen vuoden 2009 kolmannelle kvartaalille. Yhtiö kirjasi vastaavasti markkinaoikeuden päätöksen mukaisen 14 milj. euron seuraamusmaksun vuoden 2007 neljännen kvartaalin tulokseen.

Eräät kunnat ovat ilmoittaneet Helsingin käräjäoikeuteen jätetyissä haastehakemuksissa tulevansa vaatimaan Lemminkäiseltä ja muilta asfalttiyhtiöiltä vahingonkorvausta, mikäli KHO toteaa asfalttiyhtiöiden toimineen kyseisten kuntien alueella kilpailulainsäädännön vastaisesti. Haastehakemuksissa esitetyt vaatimukset ovat määriltään ja perusteiltaan toisistaan poikkeavia. Lisäksi Tiehallinto on vaatinut valtion töihin liittyen Lemminkäiseltä enintään 10,5 milj. euroa ja yhteisvastuullisesti muiden asfalttiyhtiöiden kanssa enintään 5,6 milj. euroa. KHO:n antama päätös käynnistänee korvausvaatimusten käsittelyn käräjäoikeudessa siltä osin kuin Tiehallinto ja kunnat katsovat, että KHO:n päätös antaa siihen aihetta.

Lemminkäinen pitää kuntien ja Tiehallinnon esittämiä vaatimuksia lähtökohtaisesti perusteettomina. KHO:n antama ratkaisu ei myöskään koske yksittäisiä urakoita tai niiden hinnoittelua. Vahingonkorvausvaatimukset tutkitaan erikseen ja käsitellään Helsingin käräjäoikeudessa oikeuden määräämässä järjestyksessä.

Tähän mennessä käräjäoikeuteen jätetyistä kuntien ja Tiehallinnon haastehakemuksista ja niiden sisältämistä vaatimuksista ei ole tehty kuluvarauksia.

RISKIT JA EPÄVARMUUSTEKIJÄT

Lemminkäisen liiketoiminnan riskit on luokiteltu kuuteen ryhmään, jotka ovat markkinariskit, projektiriskit, rahoitusriskit, luottotappioriskit, ympäristöriskit sekä tapaturmat ja vahingot. Tunnistettujen merkittävimpien riskien hallitsemiseksi on määritelty tarvittavat toimenpiteet.

Merkittävin Lemminkäisen lähiajan riskeistä on markkinariski. Kansainvälinen talouden taantuma luo epävarmuutta Lemminkäisen toimintaympäristössä sen keskeisillä toimialoilla ja vaikeuttaa tulevien muutosten ennakointia. Tästä johtuen yhtiössä on ryhdytty tarvittaviin sopeuttamistoimiin.

Vaikka asuntomyynti on kehittynyt myönteisesti, on yleinen taloustilanne edelleen epävakaa. Tämän vuoksi uusia asuntokohteita on aloitettu vain, jos kohteilla on riittävän korkea varausaste.

Yksittäisen riskin muodostavat edellä mainitut eräiden kuntien ja Tiehallinnon käräjäoikeuteen jättämät haastehakemukset.

Lemminkäisen strategian lähtökohtana on toiminnan suuntaaminen suhdannekäyttäytymiseltään toisistaan poikkeaville liiketoiminta-alueille. Kotimaan uudistalonrakentamisen kysynnän vaihtelua tasapainottaa infrarakentaminen. Huollon ja korjausrakentamisen osuus konsernin kaikesta liiketoiminnasta on noin kolmannes.

Lemminkäisen riskienhallinnasta kerrotaan tarkemmin yhtiön vuosikertomuksessa ja verkkosivuilla.

Näkymät vuodelle 2009

Lemminkäinen pitää voimassa aiemman ohjeistuksensa, jonka mukaan konsernin vuoden 2009 liikevaihto jää selvästi vuoden 2008 tasosta. Korkeimman hallinto-oikeuden määräämän seuraamusmaksun johdosta yhtiön tulos vuodelta 2009 jää selvästi tappiolliseksi.

Helsingissä 5. päivänä marraskuuta 2009
LEMMINKÄINEN OYJ
Hallitus

OSAVUOSIKATSAUKSEN TAULUKKO-OSA

LAADINTAPERIAATTEET

Tämän osavuosikatsaustiedotteen laadinnassa on sovellettu samoja IFRS-standardien kirjaamis- ja arvostusperiaatteita kuin vuoden 2008 tilinpäätöksessä alempana mainituin muutoksin. Koska taulukko-osa on esitetty suppeana, ei katsauksen laadinnassa ole noudatettu kaikkia IAS 34 Osavuosikatsaukset - standardin vaatimuksia.

Osavuosikatsauksen tiedot ovat tilintarkastamattomia.

Vuoden 2009 alusta käyttöönotetut standardit ja tulkinnat

- IAS 1 (uudistettu), Tilinpäätöksen esittäminen. Standardin muutoksen tarkoituksena on parantaa tilinpäätöksen käyttäjien mahdollisuuksia analysoida ja vertailla tilinpäätöslaskelmissa annettavia tietoja muun muassa erottamalla yrityksen omassa pääomassa tapahtuvat muutokset, jotka liittyvät liiketoimiin yrityksen omistajien kanssa muista oman pääoman muutoksista. Omistajiin liittymättömät muutokset esitetään laajassa tuloslaskelmassa.

- IFRS 8 Segmenttiraportointi. Standardi edellyttää, että esitettävät segmenttitiedot perustuvat sisäiseen, johdolle toimitettavaan segmenttiraportointiin. Lemminkäinen raportoi osavuosikatsaukset tilikauden 2009 alusta IFRS 8 Toimintasegmentit -standardin mukaisesti. Standardin käyttöönotolla ei ole vaikutusta Lemminkäinen-konsernin toimintasegmenttien lukumäärään tai niiden rakenteeseen, mutta se muuttaa segmenttitietoja. Standardilla ei ole vaikutusta maantieteellisiin segmenttitietoihin.

Johdolle raportoitavat segmenttitiedot on pääsääntöisesti laadittu samoilla laskentaperiaatteilla kuin konsernitilinpäätös. Segmenttiraportoinnissa ei huomioida laskennallisia eriä. Tällaisia eriä ovat muun muassa rahoitusleasingillä hankittujen hyödykkeiden poistot ja maksuista erotetut korot sekä takuuvaraukset ja realisoitumattomat johdannaisvoitot tai -tappiot. Rahoitusleasingjärjestelyt on käsitelty johdon segmenttiraportoinnissa tavallisina vuokrasopimuksina, mikä poikkeaa IFRS-tilinpäätöksen laadintaperiaatteista. Osakkuusyritykset yhdistellään segmenttiraportoinnissa omistusosuuden suhteessa rivi-riviltä -menetelmällä. IFRS-tilinpäätöksessä osakkuusyritykset yhdistellään pääomaosuusmenetelmällä. Segmenttiraportoinnissa segmenttien välistä myyntiä ei kohdisteta segmenteille sen vähäisyyden vuoksi eikä sitä raportoida johdolle. Segmenttiraportoinnin vertailutiedot on julkaistu erillisessä tiedotteessa 5.5.2009.

- IAS 23 (uudistettu) Vieraan pääoman menot. Standardin muutos edellyttää ehdot täyttäviin hyödykkeisiin liittyvien vieraan pääoman menojen aktivoimista osaksi hyödykkeen hankintamenoa. Näiden menojen kirjaaminen suoraan kuluksi kielletään. Konserni aktivoi 1.1.2009 alkaen vieraan pääoman menot ehdot täyttävissä hankkeissa ja osatuloutusprojekteissa.

Tehdyn selvityksen perusteella seuraavilla tulkinnoilla ja standardeilla ei ole olennaista vaikutusta Lemminkäinen-konsernin osavuosikatsaukseen: IAS 32 (muutos), IFRS 2, IFRIC 11, IFRIC 13, IFRIC 14 ja IFRIC 16.

IFRS-tilinpäätösstandardien uusien tulkintojen vaikutukset tulevaisuudessa

IASB on julkistanut alla luetellut standardit ja tulkinnat, jotka tulevat voimaan vuonna 2010 tai myöhemmin. Konserni on päättänyt olla soveltamatta näitä ennenaikaisesti ja ottaa ne käyttöön vasta tulevina tilikausina.

- IFRIC 15, Kiinteistöjen rakentamissopimukset. Tulkinta selventää käsitelläänkö kiinteistöjen rakennussopimuksia IAS 11 Pitkäaikaishankkeet –standardin vai IAS 18 Tuotot -standardin mukaisesti ja milloin tällaisia rakennusprojekteja voidaan osatulouttaa. Lemminkäinen-konsernissa uuden tulkinnan vaikutus kohdistuu erityisesti asuntorakentamisen perustajaurakoinnin tuloutuskäytäntöön, joka muuttuu 2010 lähtien osatuloutuksesta luovutuksen mukaiseksi. EU:n komissio on vahvistanut ohjeistuksen heinäkuussa 2009. Tulkintaohje astuu voimaan 1.1.2010 alkavalta tilikaudelta.

- IFRIC 12 Service Concession Arrangements. Palvelusopimukset julkisen sektorin kanssa. Tulkinta koskee sopimusjärjestelyjä, joissa yksityinen taho osallistuu julkisten palveluiden kehittämiseen, rahoittamiseen, toteuttamiseen tai infrastruktuurin ylläpitoon.

- IFRS 3 (uudistettu), Liiketoimintojen yhdistäminen. Uudistettu standardi edellyttää edelleen hankintamenomenetelmän käyttöä yritysten yhteenliittymien käsittelyssä, kuitenkin eräillä merkittävillä muutoksilla. Esimerkiksi kaikki yritysten hankkimiseen liittyvät maksut tulee kirjata käypään arvoon hankinta-ajankohtana ja eräät ehdolliset vastikkeet arvostetaan hankinnan jälkeen käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Liikearvo voidaan laskea perustuen emoyhtiön osuuteen nettovarallisuudesta tai se voi sisältää vähemmistöosuudelle kohdistetun liikearvon. Kaikki transaktiomenot kirjataan kuluksi. Konsernin johto on selvittämässä standardin vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.

- IAS 27 (uudistettu), Konsernitilinpäätös ja erillistilinpäätös. Uudistettu standardi edellyttää kaikkien vähemmistötransaktioiden kirjaamista omaan pääomaan, jos määräysvaltaa ei esiinny. Näin ollen vähemmistötransaktiot eivät enää johda liikearvon eivätkä tulosvaikutteisen voiton tai tappion kirjaamiseen. Standardi määrittelee transaktioiden käsittelyn myös silloin, kun määräysvalta siirtyy. Mahdollisesti jäljelle jäävä osuus hankinnan kohteessa arvostetaan käypään arvoon ja syntyvä voitto tai tappio kirjataan tulosvaikutteisesti. Konsernin johto on selvittämässä standardin vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.

Tehdyn selvityksen perusteella seuraavilla tulkinnoilla ja standardeilla ei ole olennaista vaikutusta Lemminkäinen-konsernin tilinpäätöksiin: IAS 39 (muutos), IFRS 5 (muutos), IFRIC 17 ja IFRIC 18.

TILINPÄÄTÖSASIAKIRJAT JA MUUT LIITETIEDOT

1) Konsernin tuloslaskelma
2) Konsernin laaja tuloslaskelma
3) Konsernitase
4) Konsernin rahavirtalaskelma
5) Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista
6) Konsernin tuloslaskelma vuosineljänneksittäin
7) Segmentti-informaatio
8) Taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut
9) Osakekohtaiset tunnusluvut
10) Konsernin antamat vakuudet ja vastuusitoumukset
11) Oikeudenkäynnit

1) KONSERNIN TULOSLASKELMA

Milj. euroa	7-9/ 2009	7-9/ 2008	1-9/ 2009	1-9/ 2008	1-12/ 2008
Liikevaihto	563,2	648,5	1 444,8	1 739,3	2 481,8
Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut	-562,3	-582,5	-1 408,2	-1 627,2	-2 325,0
Poistot	12,5	13,5	26,7	27,7	34,9
Osuus osakkuus-yhtiöiden tuloksista	1,1	1,1	1,1	1,3	1,2
Liikevoitto	-10,5	53,6	11,0	85,7	123,2
Rahoituskulut	10,5	5,2	41,0	22,8	50,7
Rahoitustuotot	4,1	0,2	15,6	5,2	18,5
Tulos ennen veroja	-16,8	48,6	-14,4	68,0	91,0
Tuloverot	-7,9	-11,8	-10,2	-17,2	-27,5
Tilikauden tulos	-24,7	36,8	-24,6	50,8	63,5
Tilikauden tuloksen jakautuminen					
Emoyhtiön omistajille	-24,5	34,5	-25,8	46,5	55,9
Vähemmistölle	-0,2	2,3	1,3	4,2	7,6

Emoyhtiön omistajille kuuluvasta tuloksesta laskettu osakekohtainen tulos					
Tulos/osake, laimennettu ja laimentamaton, euroa	-1,44	2,03	-1,52	2,73	3,28

2) KONSERNIN LAAJA TULOSLASKELMA

Milj. euroa	7-9/ 2009	7-9/ 2008	1-9/ 2009	1-9/ 2008	1-12/ 2008
Tilikauden tulos	-24,7	36,8	-24,6	50,8	63,5
Muuntoerot	1,7	-1,0	2,1	-1,4	-6,4
Ulkomaiseen tytäryhtiöön tehdyn nettosijoituksen suojaus	0,1	0,5	-0,4	0,7	1,6
Rahavirran suojaus	-0,1	-0,8	-0,5	0,1	-1,9
Muut laajan tuloksen erät yhteensä	1,7	-1,2	1,2	-0,6	-6,7
Tilikauden laaja tulos	-23,0	35,5	-23,4	50,1	56,8
Tilikauden laajan tuloksen jakautuminen					
Emoyhtiön omistajille	-22,8	33,2	-24,6	45,9	49,2
Vähemmistölle	-0,2	2,3	1,3	4,2	7,6

3) KONSERNITASE

Milj. euroa	09/2009	09/2008	12/2008
Pitkäaikaiset varat			
Aineelliset hyödykkeet	185,4	187,7	187,0
Liikearvot	77,7	76,1	74,9
Muut aineettomat hyödykkeet	2,4	2,7	2,5
Sijoitukset	12,7	11,4	10,7
Laskennallinen verosaaminen	15,2	11,7	7,2
Muut pitkäaikaiset saamiset	6,8	7,6	6,3
Yhteensä	300,1	297,1	288,7
Lyhytaikaiset varat			
Vaihto-omaisuus	403,9	488,3	398,2
Myyntisaamiset ja muut saamiset	479,9	612,8	476,3
Rahavarat	121,1	94,2	250,1
Yhteensä	1 004,9	1 195,3	1 124,7
Varat yhteensä	1 305,0	1 492,4	1 413,3
Oma pääoma ja velat			

Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma			
Osakepääoma	34,0	34,0	34,0
Ylikurssirahasto	5,8	5,8	5,8
Arvonmuutosrahasto	-2,2	0,3	-1,7
Muuntoerot	-3,0	-0,7	-4,7
Edellisten tilikausien voitto	265,4	224,8	224,8
Tilikauden tulos	-25,8	46,5	55,9
Oma pääoma ennen vähemmistöosuutta	274,1	310,8	314,0
Vähemmistöosuus	23,4	25,0	27,8
Oma pääoma yhteensä	297,5	335,8	341,8
Pitkäaikaiset velat			
Laskennalliset verovelat	19,4	16,1	18,7
Eläkevelvoitteet	0,3	0,7	0,2
Varaukset	2,4	1,9	2,2
Rahoitusvelat	58,4	119,1	118,8
Muut velat	2,4	1,2	1,3
Yhteensä	82,9	139,0	141,2
Lyhytaikaiset velat			
Ostovelat ja muut velat	467,2	492,9	455,6
Varaukset	7,2	6,1	7,1
Rahoitusvelat	450,2	518,6	467,7
Yhteensä	924,5	1 017,6	930,4
Oma pääoma ja velat yhteensä	1 305,0	1 492,4	1 413,3

4) KONSERNIN RAHAVIRTALASKELMA

Milj. euroa	1-9/ 2009	1-9/ 2008	1-12/ 2008
Tulos ennen veroja	-14,4	68,0	91,0
Poistot	26,7	27,7	34,9
Muut oikaisut	24,3	13,9	26,7
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	36,6	109,6	152,6
Käyttöpääoman muutos	2,4	-238,3	-45,3
Rahoituserät	-23,3	-20,6	-31,4
Maksetut välittömät verot	-19,2	-38,9	-51,2
Liiketoiminnan rahavirta	-3,5	-188,1	24,6
Investoinneista saadut rahavirrat	8,1	9,5	15,2
Investoinneista suoritetut rahavirrat	-23,3	-40,4	-43,2
Pitkäaikaisten saamisten muutos	-0,5	-2,8	-1,6
Lainojen nostot	458,7	1 757,8	1 740,4
Lainojen takaisinmaksut	-548,6	-1 487,6	-1 528,9
Maksetut osingot	-18,0	-32,6	-32,6
Rahoituksen rahavirta	-108,4	234,7	177,3
Rahavarojen muutos	-127,0	15,7	174,0
Rahavarat kauden alussa	250,1	78,5	78,5

Rahavarojen muuntoero	-1,9	-0,1	-2,4
Rahavarat kauden lopussa	121,1	94,2	250,1

5) LASKELMA KONSERNIN OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSISTA

A = Osakepääoma
B = Ylikurssirahasto
C = Muuntoerot
D = Arvonmuutosrahasto
E = Kertyneet voittovarat
F = Vähemmistöosuus
G = Oma pääoma yhteensä

Milj. euroa	A	B	C	D	E	F	G
Oma pääoma 1.1.2008	34,0	5,8	0,1	0,2	255,4	23,7	319,2
Osinkovelan peruutus					0,0		0,0
Osingonjako					-30,6	-2,0	-32,6
Vähemmistö-omistuksen muutos						-0,9	-0,9
Tilikauden laaja tulos			-0,7	0,1	46,5	4,2	50,1
Oma pääoma 30.9.2008	34,0	5,8	-0,7	0,3	271,4	25,0	335,8

Milj. euroa	A	B	C	D	E	F	G
Oma pääoma 1.1.2008	34,0	5,8	0,1	0,2	255,4	23,7	319,2
Osinkovelan peruutus					0,0		0,0
Osingonjako					-30,6	-2,9	-33,6
Vähemmistö-omistuksen muutos						-0,6	-0,6
Tilikauden laaja tulos			-4,8	-1,9	55,9	7,6	56,8
Oma pääoma 31.12.2008	34,0	5,8	-4,7	-1,7	280,7	27,8	341,8

Milj. euroa	A	B	C	D	E	F	G
Oma pääoma 1.1.2009	34,0	5,8	-4,7	-1,7	280,7	27,8	341,8
Osingonjako					-15,3	-2,0	-17,3

Vähemmistö-omistuksen muutos						-3,6	-3,6
Tilikauden laaja tulos			1,7	-0,5	-25,8	1,3	-23,4
Oma pääoma 30.9.2009	34,0	5,8	-3,0	-2,2	239,6	23,4	297,5

6) KONSERNIN TULOSLASKELMA VUOSINELJÄNNEKSITTÄIN

Milj. euroa	7-9/ 2009	4-6/ 2009	1-3/ 2009	10-12/ 2008	7-9/ 2008
Liikevaihto	563,2	544,6	336,9	742,5	648,5
Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut	-562,3	-505,3	-340,6	-697,7	-582,5
Poistot	12,5	9,5	4,7	7,2	13,5
Osuus osakkuus-yhtiöiden tuloksista	1,1	0,3	-0,2	-0,1	1,1
Liikevoitto	-10,5	30,1	-8,6	37,5	53,6
Rahoituskulut	10,5	10,4	20,1	27,9	5,2
Rahoitustuotot	4,1	1,2	10,3	13,4	0,2
Tulos ennen veroja	-16,8	20,9	-18,4	23,0	48,6
Tuloverot	-7,9	-6,2	3,9	-10,3	-11,8
Tilikauden tulos	-24,7	14,7	-14,6	12,7	36,8
Tilikauden tuloksen jakautuminen					
Emoyhtiön omistajille	-24,5	13,7	-15,0	9,3	34,5
Vähemmistölle	-0,2	1,0	0,4	3,4	2,3
Emoyhtiön omistajille kuuluvasta tuloksesta laskettu osakekohtainen tulos					
Tulos/osake, laimennettu ja laimentamaton, euroa	-1,44	0,80	-0,88	0,55	2,03

7) SEGMENTTI-INFORMAATIO

Lemminkäinen-konsernissa johdolla tarkoitetaan Lemminkäinen Oyj:n toimitusjohtajaa, joka on ylin operatiivinen päätöksentekijä. Johdolle toimitettavassa segmenttiraportoinnissa esitetään liikevaihto, poistot, liikevoitto, rahoituserät ja tulos ennen veroja sekä varoina käyttöomaisuus, vaihto-omaisuus ja myyntisaamiset.

Johdolle raportoitavat segmenttitiedot on pääsääntöisesti laadittu samoilla laskentaperiaatteilla kuin konsernitilinpäätös. Segmenttiraportoinnissa ei huomioida laskennallisia eriä. Tällaisia ovat muun muassa rahoitusleasingillä hankittujen hyödykkeiden poistot ja maksuista erotetut korot sekä takuuvaraukset ja realisoitumattomat johdannaisvoitot tai -tappiot. Rahoitusleasingjärjestelyt on käsitelty johdon segmenttiraportoinnissa tavallisina vuokrasopimuksina, mikä poikkeaa IFRS-tilinpäätöksen laadintaperiaatteista. Osakkuusyritykset yhdistellään segmenttiraportoinnissa omistusosuuden suhteessa rivi-riviltä-menetelmällä. IFRS-tilinpäätöksessä osakkuusyritykset yhdistellään pääomaosuusmenetelmällä. Segmenttiraportoinnissa segmenttien välistä myyntiä ei kohdisteta segmenteille sen vähäisyyden vuoksi eikä sitä raportoida johdolle.

TALO = Talonrakentaminen
INFRA = Infrarakentaminen
TATE = Talotekniikka

RAKTU = Rakennustuotteet
MUUT = Muut toiminnot
ELIM = Konsernieliminointi
SEGM = Segmentit yhteensä
TÄSM = Täsmäytyserät
YHT = Konserni yhteensä, IFRS

Milj. euroa 1-9/2009	TALO	INFRA	TATE	RAKTU	MUUT	ELIM	SEGM	TÄSM	YHT
Liike-vaihto	606,8	610,7	168,6	99,0	8,3	-33,3	1 460,1	-15,2	1 444,8
Poistot	2,1	23,9	0,6	1,8	0,6		29,0	-2,3	26,7
Liike-voitto	21,6	30,9	9,0	5,5	-58,3		8,7	2,3	11,0
Rahoitus-erät	-9,4	-9,5	0,5	-0,5	-5,5		-24,5	-0,9	-25,4
Tulos ennen veroja	12,2	21,5	9,5	4,9	-63,8		-15,7	1,3	-14,4

Liikevaihdon täsmäytyserät muodostuvat osakkuusyritysten pääomaosuuskäsittelystä -12,9 milj. euroa ja segmenttiraportoinnissa liiketoiminnan muista tuotoista liikevaihtoon kirjatuista eristä.

Liikevoiton täsmäytyserät muodostuvat henkilöstökuluista 1,3 milj. euroa, rahoitusleasingin IFRS-käsittelystä 1,4 milj. euroa, osakkuusyritysten pääomaosuuskäsittelystä 0,0 milj. euroa ja muista tilinpäätösvienneistä -0,4 milj. euroa.

Rahoituserien täsmäytyserät ovat rahoitusleasingkorkoja -1,3 milj. euroa, kurssieroja, korkojen jaksotuseroja ja johdannaisten realisoitumattomia voittoja ja -tappioita.

Milj. euroa 1-9/2008	TALO	INFRA	TATE	RAKTU	MUUT	ELIM	SEGM	TÄSM	YHT
Liike-vaihto	780,5	698,1	193,4	121,8	9,8	-48,5	1 755,1	-15,9	1 739,3
Poistot	2,2	23,2	0,6	1,9	0,6		28,4	-0,7	27,7
Liike-voitto	34,1	31,0	12,7	9,2	-3,2		83,8	1,9	85,7
Rahoitus-erät	-8,1	-5,3	1,5	-0,5	-4,9		-17,3	-0,3	-17,6
Tulos ennen veroja	26,0	25,7	14,2	8,7	-8,1		66,5	1,5	68,0

Liikevaihdon täsmäytyserät muodostuvat osakkuusyritysten pääomaosuuskäsittelystä -14,2 milj. euroa ja segmenttiraportoinnissa liiketoiminnan muista tuotoista liikevaihtoon kirjatuista eristä.

Liikevoiton täsmäytyserät muodostuvat henkilöstökuluista 2,1 milj. euroa, johdannaisten myyntivoitosta 0,8 milj. euroa, rahoitusleasingin IFRS-käsittelystä -0,5 milj. euroa, takuuvarauksen muutoksesta -0,5 milj. eur, osakkuusyritysten pääomaosuuskäsittelystä 0,2 milj. euroa ja muista tilinpäätösvienneistä -0,2 milj. euroa.

Rahoituserien täsmäytyserät ovat rahoitusleasingkorkoja -1,1 milj. euroa, kurssieroja, korkojen jaksotuseroja ja johdannaisten realisoitumattomia voittoja ja -tappioita.

LIIKEVAIHTO

Milj. euroa	7-9/ 2009	7-9/ 2008	1-9/ 2009	1-9/ 2008	1-12/ 2008
Talonrakentaminen	174,7	207,8	606,8	780,5	1 207,5
Infrarakentaminen	310,5	346,6	610,7	698,1	920,3
Talotekniikka	52,6	68,8	168,6	193,4	269,9
Rakennustuotteet	42,6	51,0	99,0	121,8	156,0
Muut toiminnot	2,9	3,3	8,3	9,8	13,5
Konsernieliminointi	-8,8	-19,7	-33,3	-48,5	-65,7
Segmentit yhteensä	574,5	657,8	1 460,1	1 755,1	2 501,5
Täsmäytyserät	-11,3	-9,3	-15,2	-15,9	-19,7
Konserni yhteensä, IFRS	563,2	648,5	1 444,8	1 739,3	2 481,8

LIIKEVOITTO

Milj. euroa	7-9/ 2009	7-9/ 2008	1-9/ 2009	1-9/ 2008	1-12/ 2008
Talonrakentaminen	0,5	14,6	21,6	34,1	69,7
Infrarakentaminen	34,6	30,3	30,9	31,0	26,2
Talotekniikka	3,8	5,4	9,0	12,7	16,3
Rakennustuotteet	4,7	5,9	5,5	9,2	10,5
Muut toiminnot	-56,0	-1,3	-58,3	-3,2	-3,3
Segmentit yhteensä	-12,2	54,8	8,7	83,8	119,4
Täsmäytyserät	1,7	-1,2	2,3	1,9	3,8
Konserni yhteensä, IFRS	-10,5	53,6	11,0	85,7	123,2

LIIKEVAIHTO VUOSINELJÄNNEKSITTÄIN

Milj. euroa	7-9/ 2009	4-6/ 2009	1-3/ 2009	10-12/ 2008	7-9/ 2008
Talonrakentaminen	174,7	233,4	198,7	426,9	207,8
Infrarakentaminen	310,5	228,3	71,9	222,3	346,6
Talotekniikka	52,6	60,6	55,3	76,5	68,8
Rakennustuotteet	42,6	37,8	18,6	34,2	51,0
Muut toiminnot	2,9	2,9	2,5	3,7	3,3
Konsernieliminointi	-8,8	-14,9	-9,6	-17,2	-19,7
Segmentit yhteensä	574,5	548,0	337,5	746,3	657,8
Täsmäytyserät	-11,3	-3,4	-0,6	-3,8	-9,3
Konserni yhteensä, IFRS	563,2	544,6	336,9	742,5	648,5

LIIKEVOITTO VUOSINELJÄNNEKSITTÄIN

Milj. euroa	7-9/ 2009	4-6/ 2009	1-3/ 2009	10-12/ 2008	7-9/ 2008
Talonrakentaminen	0,5	11,4	9,7	35,5	14,6
Infrarakentaminen	34,6	14,1	-17,8	-4,8	30,3
Talotekniikka	3,8	2,6	2,5	3,7	5,4
Rakennustuotteet	4,7	3,2	-2,5	1,2	5,9

Muut toiminnot	-56,0	-2,1	-0,2	-0,1	-1,3
Segmentit yhteensä	-12,2	29,2	-8,3	35,6	54,8
Täsmäytyserät	1,7	0,9	-0,4	1,9	-1,2
Konserni yhteensä, IFRS	-10,5	30,1	-8,6	37,5	53,6

VARAT

Milj. euroa	9/2009	9/2008	12/2008
Talonrakentaminen	395,2	586,4	467,5
Infrarakentaminen	367,2	394,4	294,5
Talotekniikka	30,1	33,1	33,0
Rakennustuotteet	51,9	57,4	46,3
Muut toiminnot	45,4	41,0	41,0
Segmentit yhteensä	889,8	1 112,3	882,2
Segmenteille kohdistamattomat varat ja konsernieliminoinnit yhteensä	415,2	380,2	531,1
Konserni yhteensä, IFRS	1 305,0	1 492,4	1 413,3

8) TALOUDELLISTA KEHITYSTÄ KUVAAVAT TUNNUSLUVUT

	9/2009	9/2008	12/2008
Oman pääoman tuotto, %	-7,7	15,5	19,2
Sijoitetun pääoman tuotto, %	3,1	11,0	17,7
Liikevoitto-%	0,8	4,9	5,0
Omavaraisuusaste, %	24,6	24,4	26,2
Gearing, %	130,2	161,8	98,4
Korollinen nettovelka, milj. euroa	387,5	543,4	336,4
Bruttoinvestoinnit, milj. euroa (sis. leasingostot)	32,4	49,2	60,2
Tilauskanta, milj. euroa	1 002,7	1 341,4	1 064,5
-josta kansainvälisen liike-toiminnan osuus, milj. euroa	277,5	378,5	263,1
Henkilöstö keskimäärin	8 761	9 845	9 776
Henkilöstö kauden lopussa	9 010	10 364	8 910
Liikevaihto milj. euroa	1 444,8	1 739,3	2 481,8
-josta kansainvälisen liike-toiminnan osuus, milj. euroa	402,4	485,2	676,7
% liikevaihdosta	27,8	27,9	27,3

9) OSAKEKOHTAISET TUNNUSLUVUT

	9/2009	9/2008	12/2008
Tulos/osake, euroa	-1,52	2,73	3,28
Oma pääoma/osake, euroa	16,10	18,26	18,45
Osinko/osake, euroa			0,90
Osinko/tulos, %			27,4

Osakekannan markkina-arvo, milj. euroa	451,1	320,0	222,1
Kurssi kauden lopussa, euroa	26,50	18,80	13,05
Vaihto kaudella, 1000 kpl	1 238	2 667	3 185
Osakkeiden lukumäärä, 1000 kpl	17 021	17 021	17 021

10) KONSERNIN ANTAMAT VAKUUDET JA VASTUUSITOUMUKSET

Milj. euroa	9/2009	9/2008	12/2008
Vakuudet omista sitoumuksista			
Annetut kiinteistökiinnitykset	80,0	2,7	1,5
Annetut yrityskiinnitykset	378,8	94,9	40,6
Pantatut arvopaperit	0,4	1,0	0,3
Talletukset	0,1	0,1	0,2
Yhteensä	459,3	98,6	42,7
Samaan konserniin kuuluvien yritysten puolesta annetut yrityskiinnitykset	840,0	0,0	0,0
Takaukset			
Osakkuusyritysten puolesta	0,0	1,0	49,1
Muiden puolesta	37,9	9,2	19,9
Peruuttamattomien vuokrasopimusten vähimmäisvuokrat			
Vuoden tai sitä lyhyemmän ajan kuluessa	12,2	18,1	9,9
Yli yhden, mutta enintään viiden vuoden kuluessa	25,1	48,5	26,6
Yli viiden vuoden kuluessa	20,8	21,4	18,9
Yhteensä	58,0	88,0	55,4
Investointien ostositoumukset	8,1	13,8	13,2
Johdannaissopimukset			
Valuuttatermiinit			
Nimellisarvo	40,6	84,8	81,2
Käypä arvo	-0,8	0,6	5,1
Valuuttaoptiot, ostetut			
Nimellisarvo	2,0	0,0	0,0
Käypä arvo	0,2	0,0	0,0
Valuuttaoptiot, asetetut			
Nimellisarvo	2,0	0,0	0,0
Käypä arvo	0,0	0,0	0,0
Korko-optiot, ostetut			
Nimellisarvo	0,8	2,5	1,4

Käypä arvo	0,0	0,0	0,0
Korko-optiot, asetetut			
Nimellisarvo	0,8	2,5	1,4
Käypä arvo	0,0	0,0	0,0
Koronvaihtosopimukset			
Nimellisarvo	65,3	77,6	71,9
Käypä arvo	-3,8	0,3	-2,7

Sopimusten käypä arvo on tilinpäätöspäivän markkinahinnan perusteella laskettu voitto tai tappio sopimuksen sulkemisesta.

11) OIKEUDENKÄYNNIT

Korkein hallinto-oikeus (KHO) määräsi 30.9.2009 kotimaisille asfalttialan yrityksille 82,55 milj. euron seuraamusmaksun, josta Lemminkäiselle 68 milj. euroa. Päätöksellä ratkaistiin lopullisesti kilpailuviraston vuonna 2004 tekemä vaatimus seuraamusmaksun määräämiseksi seitsemälle asfalttialalla vuosina 1994–2002 toimineelle yhtiölle koskien kilpailunrajoituslain rikkomuksia. Kilpailuvirasto esitti tuolloin alan yhtiöille ja Asfalttiliitolle yhteensä 97 milj. euron seuraamusmaksua, josta Lemminkäiselle esitettiin 68 milj. euroa. Markkinaoikeus hylkäsi kilpailuviraston esityksen pääosin ja määräsi joulukuussa 2007 asfalttiyhtiöille 19,4 milj. euron seuraamusmaksun, josta Lemminkäiselle 14 milj. euroa.

KHO:n määräämän 68 miljoonan euron seuraamusmaksun ja markkinaoikeuden määräämän 14 milj. euron seuraamusmaksun erotus (54 miljoonaa euroa) kirjattiin kuluksi Lemminkäisen vuoden 2009 kolmannelle kvartaalille. Yhtiö kirjasi vastaavasti markkinaoikeuden päätöksen mukaisen 14 milj. euron seuraamusmaksun vuoden 2007 neljännen kvartaalin tulokseen.

Eräät kunnat ovat ilmoittaneet Helsingin käräjäoikeuteen jätetyissä haastehakemuksissa tulevansa vaatimaan Lemminkäiseltä ja muilta asfalttiyhtiöiltä vahingonkorvausta, mikäli KHO toteaa asfalttiyhtiöiden toimineen kyseisten kuntien alueella kilpailulainsäädännön vastaisesti. Haastehakemuksissa esitetyt vaatimukset ovat määriltään ja perusteiltaan toisistaan poikkeavia. Lisäksi Tiehallinto on vaatinut valtion töihin liittyen Lemminkäiseltä enintään 10,5 milj. euroa ja yhteisvastuullisesti muiden asfalttiyhtiöiden kanssa enintään 5,6 milj. euroa. KHO:n antama päätös käynnistänee korvausvaatimusten käsittelyn käräjäoikeudessa siltä osin kuin Tiehallinto ja kunnat katsovat, että KHO:n päätös antaa siihen aihetta.

Lemminkäinen pitää kuntien ja Tiehallinnon esittämiä vaatimuksia lähtökohtaisesti perusteettomina. KHO:n antama ratkaisu ei myöskään koske yksittäisiä urakoita tai niiden hinnoittelua. Vahingonkorvausvaatimukset tutkitaan erikseen ja käsitellään Helsingin käräjäoikeudessa oikeuden määräämässä järjestyksessä.

Tähän mennessä käräjäoikeuteen jätetyistä kuntien ja Tiehallinnon haastehakemuksista ja niiden sisältämistä vaatimuksista ei ole tehty kuluvarauksia.